

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ**

ПРОГРАМА

з курсу
«Банківські операції»

**Для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
Галузь знань: 0305 “Економіка і підприємництво”,
Напрямок підготовки: 6.030508 «Фінанси і кредит»
Професійна орієнтація: “Банківська справа”**

Затверджено на засіданні Вченої Ради ТНЕУ

Протокол від «___» _____ 2012 р., № ___

Вчений секретар _____ О. В. Блашків

ТЕРНОПІЛЬ, ТНЕУ – 2012

Програма з курсу «Банківські операції» для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» професійної орієнтації 6.050105 «Банківська справа».

Автор: Чайковський Ярослав Іванович, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи Тернопільського національного економічного університету

Коротка анотація: навчальна дисципліна «Банківські операції» охоплює вивчення операцій банків. Зокрема, розглядаються види банків та порядок їх створення в Україні, організація діяльності банку, операції банків з формування власного капіталу, із залучення і позичення коштів, з обслуговування безготівкового грошового обороту, з готівкою, з платіжними картками та основи організації кредитних операцій банків.

Рецензенти:

В.о. директора філії «Відділення ПАТ Промінвестбанк в м. Тернопіль»
Баліцький Р.Й. (зовнішня рецензія)

Кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи
Балянт Г. Р. (внутрішня рецензія)

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол від _____ 2012 р., № ____

Завідуючий кафедрою
банківської справи,
д.е.н., професор

О. В. Дзюблюк

Розглянуто та рекомендовано до затвердження науково-методичною комісією спеціальності «Банківська справа»

Протокол від _____ 2012 р., № ____

Голова комісії

А. І. Крисоватий

Розглянуто та схвалено науково-методичною радою факультету банківського бізнесу ТНЕУ.

Протокол від _____ 2012 р., № ____

Голова НМР

В. О. Ткачук

Проректор з науково-педагогічної роботи

М. І. Шинкарик

ВСТУП

Сучасний етап становлення ринкових відносин в економічній системі України характеризується постійним збільшенням ролі банківської системи у стимулюванні економічного зростання. Процес ринкових перетворень у нашій державі об'єктивно розпочинався саме з банківських установ, котрі є центральною ланкою ринкової системи організації економічних відносин. Відтак стрімкий розвиток українських банків став основою формування повноцінних ринкових інститутів та сукупності тих базових елементів, котрі пов'язані із рухом фінансових ресурсів та без яких узагалі неможливе функціонування ринкового господарства.

Саме тому підвищення ефективності банківської діяльності, особливо в нестабільних умовах перехідного періоду, має виступати основою подальшого економічного розвитку і суспільного прогресу в цілому. Адже банківські установи безпосередньо пов'язані із усіма процесами розширеного відтворення. А тому банки є невід'ємним елементом сучасної світової цивілізації і потужною продуктивною силою, акумулюючи величезні обсяги грошових ресурсів та перерозподіляючи їх в економіці задля забезпечення неперервності відтворювального процесу і, як наслідок, збільшення матеріальних і нематеріальних благ суспільства.

Необхідність вивчення курсу – з'ясування видів банків та порядку їх створення в Україні, організації діяльності банку, операцій банків з формування власного капіталу, із залучення і позичення коштів, з обслуговування безготівкового грошового обороту, з готівкою, з платіжними картками та основ організації банківського кредитування в сучасних умовах.

ПРЕДМЕТ, МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом курсу «Банківські операції» є детальна характеристика сутності та механізму функціонування таких категорій, як банк, банківська

корпорація, банківська холдингова група, фінансово-холдингова група, державна реєстрація банку, пасивні операції, активні операції, комісійно-посередницькі операції, банківські ресурси, депозит (вклад), операції РЕПО, принципи кредитування, кредитоспроможність та ін.

Цей курс органічно поєднаний із такими економічними курсами, як «Гроші та кредит», «Банківська система» та ін.

Метою вивчення дисципліни є глибоке та ґрунтовне засвоєння бакалаврами видів банків та порядку їх створення в Україні, організації діяльності банку, операцій банків з формування власного капіталу, із залучення і позичення коштів, з обслуговування безготівкового грошового обороту, з готівкою, з платіжними картками та основ організації банківського кредитування в сучасних умовах.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб довести до бакалаврів зміст базових операцій банків та навчити їх, користуючись отриманою інформацією, самостійно вирішувати практичні питання, необхідні економісту банківської установи в роботі з традиційних депозитно-позичкових і розрахунково-касових операцій, що визначають основу банківської справи.

Основними завданнями курсу «Банківські операції» є:

- 1) вивчення видів банків, порядок їх створення в Україні та організації діяльності;
- 2) висвітлення операцій банків з формування власного капіталу, із залучення та позичення коштів;
- 3) розгляд операцій банків з обслуговування безготівкового грошового обороту;
- 4) з'ясування операцій банків з готівкою
- 5) обґрунтування операцій банків з платіжними картками;
- 6) вивчення основи організації кредитних операцій банків.

Тема 1. Види банків, порядок їх створення в Україні та організація діяльності банку

Види банків та порядок їх створення в Україні

Види банків і банківських об'єднань. Суть і види банків. Способи, що використовуються для реорганізації банків. Види банківських об'єднань. Зміст діяльності банків як інституційної основи ринкової економіки. Погляди на поняття банку. Прийом вкладів і видача кредитів – головні ознаки банківської діяльності. Головні передумови розвитку товарного господарства характерні для появи банків у сучасному розумінні. Діяльність банків як інститутів ринкової інфраструктури економіки й інститутів фінансового ринку. Основні операції банку. Суть банку як інституту ринкової економіки. Функції, які визначають сутність банку. Переміщення грошових коштів від кредиторів до позичальників, яке здійснюється за посередництва банків. Економічний ефект, який має банківська функція посередництва в кредиті. Макро- і мікроекономічне значення функції банків посередництва у платежах. Розгляд діяльності банків у складі системи. Головні підходи до розуміння банківської системи, які мають місце в економічній літературі. Основні організаційно-економічні умови, які визначають потребу в банківській системі. Визначення сутності банківської системи. Фактори, які мають безпосередній вплив на стан розвитку банківської системи країни. Динамізм як іманентна ознака банківської системи. Ознаки і критерії класифікації різних видів банків. Форма власності та організаційно-правова формою діяльності створення банків в Україні. Особливості акціонерного та пайового банку. Створення в Україні державних банків, банків у формі публічних акціонерних товариств, кооперативних банків. Банки за розміром активів, статутного капіталу, зобов'язань. Банк з іноземним капіталом. Види банків залежно від розвитку регіональної мережі. Різниця між універсальними і спеціалізованими банками. Основні види спеціалізованих банків, які можуть діяти згідно законодавства України. Сучасна універсалізація вітчизняної банківської діяльності. Реорганізація банків через злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення. Типи банківських об'єднань, які можуть створювати банки в Україні. Банківська корпорація. Банківський холдинг. Фінансово-холдингова група. Головні принципи діяльності банків в ринковій системі господарювання.

Порядок реєстрації банку в Україні. Реєстрація банків і які її особливості в Україні. Учасник банку в Україні. Юридичні та фізичні особи, які не можуть бути учасниками банку. Документи, які необхідно подати для державної реєстрації банку. Вимоги до порядку формування статутного капіталу та його мінімального розміру. Взаємозв'язок і відмінність між підписним капіталом та статутним капіталом банку. Умови реєстрації новоствореного банку. Підстави, на яких Національний банк може відмовити в державній реєстрації банку. Порядок створення представництва та відділення банку. Територіально відокремлені від банку структурні підрозділи, може відкривати банк і за умови, за яких вони можуть бути зареєстрованими. Процедура реєстрації філій банку.

Особливості реєстрації банку за участю іноземного капіталу. Особливості реєстрації банківських об'єднань. Особливості реєстрації дочірніх банків, філій та представництв вітчизняних банків в інших країнах. Можливість банків-нерезидентів відкривати філії та дочірні банки в Україні.

Організація діяльності банку

Організаційна структура та управління банком. Організаційна структура банку. Структура управління банком. Форми створення банків в Україні. Структура органів управління банку. Вищий орган управління банку. Відмінності вищого органу управління банку з державною і недержавною формами власності. Питання, які належать до компетенції вищого органу управління банку. Порядок формування виконавчого, спостережного та контрольного органу банку. Функції виконавчого органу банку. Функції, які виконує спостережна рада банку. Функції і повноваження ревізійної комісії банку. Функції, які виконує служба внутрішнього аудиту банку. Постійно діючі комітети, які створюють банки для забезпечення додаткових заходів з метою управління ризиками. Відмінність структури органів управління державного банку. Структура функціональних підрозділів і служб банку. Головні управління, відділи, які забезпечують реалізацію основних завдань діяльності банку на фінансовому ринку. Чинники, які впливають на функціональну структуру банку. Розвиток банківської системи та ефективність виконання нею своїх основних функцій. Основні етапи, які характеризують процес становлення і розвитку банківської системи України.

Операції банків. Сутність банківських операцій. Поділ банківських операцій за економічним змістом та призначенням. Пасивні операції банків. Види ресурсів комерційного банку. Цілі банку при здійсненні активних операцій. Активні операції банків. Комісійно-посередницькі операції. Сенси поділу операцій банку на базові і додаткові.

Ліцензування банківської діяльності. Суть банківської ліцензії і зміст процедури ліцензування. Умови, яких має дотримуватись банк для отримання банківської ліцензії. Обставини, за яких Національний банк України може відкликати банківську ліцензію. Документи, які має надати банк для отримання банківської ліцензії. Порядок подання пакету документів для отримання банківської ліцензії та письмового дозволу. Порядок приймання остаточного рішення про видачу банківської ліцензії чи письмового дозволу. Функції, які виконує Департамент реєстрації та ліцензування при вирішенні питання щодо надання банківської ліцензії чи письмового дозволу. Операції, які можуть здійснювати банки за наявності банківської ліцензії. Письмовий дозвіл на здійснення окремих операцій і умови його отримання банком. Операції, які мають право здійснювати банки за наявності банківської ліцензії та за умови отримання письмового дозволу Національного банку. Причини відмови в наданні ліцензії чи дозволу. Можливі напрями діяльності банку за наявності генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій. Умови, яким має відповідати банк, котрий бажає розширити перелік здійснюваних операцій.

Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу, із залучення та позичення коштів

Операції банків з формування власного капіталу

Суть та значення банківських ресурсів. Складові частини, на які поділяються ресурси банку. Економічна сутність та види власного капіталу банку. Поняття власного капіталу банку. Функції власного капіталу банку. Критерії, за якими класифікується власний капітал банку. Структура власного капіталу банку. Джерела формування власного капіталу банку. Особливості формування власного капіталу банку.

Статутний капітал банку та порядок його формування. Поняття статутного капіталу банку. Порядок формування статутного капіталу банку. Акції, які емітує банк при поповненні статутного капіталу. Порядок емісії акцій при формуванні та поповненні власного капіталу банку. Механізм поповнення власного капіталу банку.

Резервний капітал, спеціальні фонди і резерви як компоненти власного капіталу банку. Порядок формування резервного фонду банку. Порядок формування банківськими установами загальні резерви. Межа, яка визначає співвідношення резервного фонду до капіталу банку. Особливості призначення спеціальних фондів та резервів як елементів власного капіталу.

Роль прибутку у формуванні власного капіталу. Нерозподілений прибуток як складова власного капіталу банку.

Регулятивний капітал та його вплив на формування власного капіталу банку. Сутність регулятивного капіталу банку. Елементи, які входять до складу капіталу 1 го рівня. Складові, які входять до структури капіталу 2 го рівня. Субординований борг. Інвестор банку при формуванні субординованого боргу.

Законодавчі акти, які регламентують роботу банківських установ з формування ресурсів. Нормативи, які відносяться до нормативів капіталу банку при регулюванні діяльності з боку НБУ. Нормативи, які визначаються банківськими установами для якісного формування капіталу. Категорії, на які поділяються банківські установи при встановленні рівня капіталізації.

Операції банків із залучення коштів

Банківські ресурси та їх класифікація. Основні форми та види залучених банківських ресурсів. Елементи, які входять до складу залучених ресурсів банківських установ. Сутність депозитних операцій банківських установ. Операції банків із залучення коштів. Види депозитних операцій, які виконують комерційні банки. Ознаки, за якими класифікують вкладні операції банків. Суть вкладу (депозиту). Вклади до запитання.

Сутність строкових банківських вкладів. Правові акти, які регламентуються депозитні операції в Україні. Порядок оформлення вкладних

операцій. Основні параметри, які повинна містити депозитна угода. Банківські сертифікати, банківський вексель та ощадні вклади.

Нові форми і способи залучення депозитів.

Процентна політика щодо залучення вкладів (депозитів). Способи нарахування відсотків за депозитами, які існують у практиці роботи вітчизняних банківських установ.

Джерела формування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Учасники Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Представники організацій, які входять до складу адміністративної ради Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Операції банків із позичення коштів

Механізм позичання банками тимчасово вільних грошових коштів. Позичений капітал банку.

Способи, за допомогою яких банки здійснюють запозичення ресурси для здійснення власної діяльності. Особливості емісії власних боргових зобов'язань комерційних банків. Цінні папери, які відносяться до власних боргових зобов'язань банків. Види облігацій, які може випускати комерційний банк. Переваги та недоліки банківських облігацій як елементу запозиченого капіталу. Специфіка випуску банківських веселів.

Особливості та суб'єкти міжбанківського кредитування. Види кредитів, які надає Національний банк України комерційним банкам та їх особливості. Порядок отримання банками кредитів НБУ через механізм рефінансування. Види тендерів, які проводить Національний банк України для банківських установ. Особливості надання, терміни та умови кредитів овернайт.

Порядок надання Національним банком стабілізаційного кредиту комерційним банкам. Умови надання стабілізаційного кредиту комерційним банкам.

Здійснення біржових і позабіржових операцій з купівлі і продажу державних цінних паперів на відкритому ринку. Види операцій РЕПО, які використовуються у банківській практиці. Особливості кількісного і процентного тендера. Сутність операцій «прямого» і «зворотного» РЕПО.

Тема 3. Основи організації кредитних операцій банків

Класифікація банківських кредитів. Ознаки, за якими класифікуються банківські кредити.

Принципи й умови кредитування. Форми позичкових рахунків та сфера їх застосування. Основні принципи та умови кредитування банками клієнтів в сучасних умовах. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Напрями економічної та правової роботи банків з позичальниками. Вплив кредитної політики на банківське кредитування. Макроекономічний та мікроекономічний аспекти кредитної політики.

Оцінка кредитоспроможності позичальника. Суть кредитоспроможності позичальника. Показники, за якими оцінюється кредитоспроможність позичальника. Класифікація позичальників відносно оцінки їх фінансового стану. Кількісна та якісна характеристика позичальника при оцінці його кредитоспроможності.

Форми забезпечення повернення банківських позичок. Форми забезпечення своєчасності та повноти повернення позик. Традиційні та нетрадиційні форми забезпечення повноти та своєчасності повернення позик.

Кредитний ризик: визначення і мінімізація втрат. Суть кредитного ризику. Види кредитних ризиків та методи управління ними. Індивідуальний і портфельний ризик. Методи зниження кредитного ризику. Методи управління кредитним ризиком на мікрорівні та на макрорівні. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків.

Ціна банківського кредиту. Порядок визначення, нарахування та сплати відсотків. Суть плати за кредит. Фактори, від яких залежить ціна банківського кредиту. Порядок визначення, нарахування та сплати відсотків, умови та порядок відстрочки погашення позик.

Процес банківського кредитування. Поняття кредитного механізму та основні етапи процесу банківського кредитування. Кредитна угода, її зміст та значення для організації кредитних відносин. Етапи, з яких складається кредитний процес. Суть кредитного механізму та його елементів. Зміст та значення кредитної угоди для організації кредитних відносин. Охарактеризуйте порядок видачі позик, їх документальне оформлення та скерування. Вимоги до позичальників, які виставляє комерційний банк при розгляді можливості надання позики. Визначення строків та порядку погашення позик.

Методи управління проблемними кредитами. Суть проблемних кредитів. Методи ліквідації проблемних кредитів. Економічна робота банків з «кредитним портфелем».

Тема 4. Особливості операцій із надання і погашення окремих видів кредиту

Позички під заставу цінних паперів. Бланковий (довірчий) кредит.

Овердрафт. Потчний рахунок з овердрафтом.

Консорціумний та паралельний кредити.

Ломбардний та іпотечний кредити. Іпотечний кредит. Ломбардний кредит.

Споживчі кредити. Особливості банківського кредитування фізичних осіб. Суть, види та особливості кредитування фізичних осіб. Кредитування фізичних осіб на споживчі цілі та нагальні потреби. Кредити фізичним особам довгострокового характеру. Контроль за цільовим використанням споживчого кредиту та його своєчасним погашенням. Особливості кредитування позичальника фізичної особи – приватного підприємця. Робота банку з проблемними споживчими кредитами.

Іпотечний кредит.

Факторинг і форфейтинг. Факторингові послуги банків.

Лізингові операції. Лізинговий кредит.

Тема 5. Операції банків із цінними паперами

Загальна характеристика діяльності банків на фондовому ринку. Сутність та класифікація операцій банків з цінними паперами. Зв'язок інвестиційних операцій з позичковими операціями банку.

Емісія цінних паперів банківською установою. Емісійна діяльність банків на фондовому ринку.

Інвестиційні операції банків із цінними паперами. Порядок формування портфеля цінних паперів банківської установи. Суть та цілі банківських інвестицій. Інвестиційна політика банківської установи. Фактори ризику збитків і втрат банківської ліквідності від інвестиційних операцій. Формування резервів на відшкодування можливих втрат за операціями з цінними паперами.

Заставні операції банків із цінними паперами.

Професійна діяльність банків на фондовому ринку. Банківські послуги на фондовому ринку. Посередницькі операції з цінними паперами. Депозитарно-клірингова діяльність банківської установи на фондовому ринку.

Методи управління портфелем цінних паперів банківської установи.

Тема 6. Банківські операції в іноземній валюті

Основи організації банківських операцій в іноземній валюті

Поняття операцій банків в іноземній валюті.

Особливості правового регулювання операцій банків в іноземній валюті. Організаційно-правові передумови здійснення валютних операцій. Основні умови, принципи та порядок здійснення валютних операцій банківськими установами. Валютне ліцензування банківських установ. Види ліцензій на право здійснення валютних операцій, порядок їх отримання та скасування.

Класифікація операцій банків в іноземній валюті. Загальна характеристика видів валютних операцій банків.

Способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті.

Торговельні операції банків в іноземній валюті

Організація торговельних операцій банків в іноземній валюті. Операції банків з організації міжнародних розрахунків.

Основні умови та порядок здійснення міжнародних розрахунків. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків: банківський переказ, документарне інкасо міжнародний акредитив.

Міжнародний банківський переказ. Міжнародні розрахунки за допомогою банківського переказу.

Міжнародне інкасо. Инкасова форма розрахунків.

Міжнародний документарний акредитив. Документарний акредитив як форма міжнародних розрахунків.

Контроль уповноважених банків за міжнародними розрахунковими

операціями. Банківський контроль розрахунків за експортними, імпорнтними та міжнародними лізинговими операціями.

Порядок відкриття та ведення валютних рахунків клієнтів банку.

Неторговельні операції банків в іноземній валюті

Операції з купівлі та продажу готівкової іноземної валюти. Здійснення основних видів операцій банків з купівлі-продажу іноземної валюти. Операції з готівковою іноземною валютою.

Операції з купівлі та продажу дорожніх чеків.

Операції з конвертації готівкової іноземної валюти однією іноземної держави на готівкову іноземну валюту іншої іноземної держави.

Операції з приймання на інкасо банкнот іноземних держав та іменних чеків. Операції банків з дорожніми чеками.

Перекази іноземної валюти за дорученням та на користь фізичних осіб. Міжнародні перекази коштів фізичних осіб.

Операції банків із торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку

Основи організації торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку. Операції банків в іноземній валюті на міжбанківському ринку. Організація торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку.

Організація кореспондентських відносин з іноземними банками. Види кореспондентських рахунків, режим операцій за ними.

Права та обов'язки суб'єктів ринку.

Основи фундаментального та технічного аналізу валютного ринку

Купівля, обмін іноземної валюти за торговельними операціями.

Купівля, обмін іноземної валюти за неторговельними операціями суб'єктів господарювання та за операціями фізичних осіб.

Купівля, обмін іноземної валюти за операціями, пов'язаними з рухом капіталу. Інші випадки купівлі, обміну іноземної валюти.

Управління валютним ризиком банківської установи. Валютні ризики та методи їх мінімізації. Ризики, які виникають при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та основні шляхи їх мінімізації. Валютна позиція банківської установи.

Тема 7. Операції з надання банківських послуг

Загальна характеристика та види банківських послуг. Сутність та класифікація банківських послуг. Особливості організації банківських послуг. Розширення продуктового ряду банківських послуг в Україні.

Характеристика надання окремих видів банківських послуг.

Гарантійні послуги банків. Банківські гарантії та поручительства.

Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги. Посередницькі

послуги. Консультаційні та інформаційні послуги.

Довірчі (трастові) послуги банків.

Послуги щодо зберігання цінностей у банку.

Операції банків з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

Фінансовий інжиніринг.

Тема 8. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

Сутність фінансової стійкості банківської установи та способи її забезпечення. Фактори, що визначають фінансову стійкість банку. Значення фінансової стійкості банків для організації грошово-кредитних відносин. Система управління стабільністю банку та характеристика її елементів. Стратегія управління пасивами та активами банківської установи.

Економічні нормативи регулювання діяльності банків. Регулювання діяльності банків для забезпечення їх фінансової стійкості.

Обов'язкове резервування як метод підтримання фінансової стійкості банків.

Ліквідність та платоспроможність банку. Загальна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банків та управління їх ліквідністю.

Управління банківськими ризиками.

Формування резервів для покриття можливих втрат банку від активних (кредитних) операцій.

Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.

Прибутковість банку: поняття та оцінка. Засоби підвищення прибутковості.

Нагляд та контроль за фінансовою стійкістю банків.

Режим фінансового оздоровлення банків та заходи впливу щодо забезпечення їх фінансової стійкості.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Банківські операції [Текст] : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.

2. Банківські операції [Текст] : підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. – 688 с.

3. Банківські операції [Текст] : підручник / О. В. Дзюблюк, Я. І. Чайковський, Н. Д. Галапуп та ін.; за ред. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.

4. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України : постанова Правління НБУ : прийнята 12.12.2002 року № 502 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0021-03>.

5. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління НБУ : затверджена 28.08.2001 р. № 368 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.

6. Копилук О. І. Банківські операції. 2-ге вид. випр. і доповн. [Текст] : навчальний посібник / О. І. Копилук, О. М. Музичка. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.

7. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : постанова Правління НБУ : прийнята 17.09.2015 № 615 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>.

8. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України : постанова Правління НБУ : прийнята 16.12.2003 року № 508 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=z0174-03>.

9. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : постанова Правління НБУ : прийнята 30.06.2016 № 351 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

10. Прасолова С. П. Банківські операції [Текст] : навчальний посібник та практикум / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 568 с.

11. Про банки і банківську діяльність : закон України : прийнятий 07.12.2000 р. № 2121-III / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.

12. Про Національний банк України : закон України : прийнятий 20.05.1999 р. № 679-XIV / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=679-14>.

13. Чайковський Я. І. Методичні вказівки виконання комплексного практичного індивідуального завдання з дисципліни «Банківські операції» [Текст] / Я. І. Чайковський, Т. Б. Стечишин. – Тернопіль. – ТНЕУ, 2016. – 95 с.

Додаткова:

14. Банківські операції [Текст] : навчальний посібник / В. І. Капран, М. С. Кириченко, О. К. Коваленко, С. І. Омельченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.

15. Банківські операції [Текст] : підручник / В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янська, О. Г. Коренева; за ред. В. І. Міщенка, Н. Г. Слав'янської. – [2-ге видання перероб. і доп.]. – К.: Знання, 2006. – 727 с.

16. Банківські операції: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. А. М. Мороза. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2002. – 476с.

17. Васюренко О. В. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / О. В. Васюренко. – К.: Знання, 2004. – 324 с.
18. Васюренко О. В. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / О. В. Васюренко. – К.: Т-во “Знання”, КОО. – 2000. – 243 с.
19. Васюренко О. В. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / О. В. Васюренко. – К.: Т-во “Знання”, 2006. – 311 с.
20. Васюренко О.В. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / О. В. Васюренко. – [2-ге вид., виправлене і доповнене]. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 255 с.
21. Дзюблюк О. В. Валютна політика [Текст] : підручник / О. В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
22. Заславська О. І. Банківські операції [Електронний ресурс] : методичні рекомендації з навчальної дисципліни для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», спеціалізації «Банківська справа», «Фінанси» / О. І. Заславська. – ДВНЗ «УжНУ», 2016. – 58 с. – Режим доступу : [http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7497/1/Банківські%20операції%20\(методичні%20рекомендації\).pdf](http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7497/1/Банківські%20операції%20(методичні%20рекомендації).pdf).
23. Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями : постанова Правління НБУ : прийнята 24.03.1999 року № 136 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0338-99>.
24. Іпотечне кредитування [Текст] : навч. посібник / За редакцією О. С. Любуна, О. І. Кіреєва, М. П. Денисенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 392 с.
25. Класифікатор іноземних валют та банківських металів України : постанова Правління НБУ : прийнята 04.02.1998 року № 34 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0521500-98>.
26. Косова Т. Д. Банківські операції [Текст] : навчальний пос. / Т. Д. Косова, О. Р. Циганов. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 372 с.
27. Основи банківської справи [Текст] : навчальний посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін, В. В. Соляр, С. І. Маслов. – : К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410 с.
28. Положення про валютний контроль : постанова Правління НБУ : прийнята 08.02.2000 року № 49 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0209-00>.
29. Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України : постанова Правління НБУ : прийнята 13.07.2010 року № 327 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0540-10>.
30. Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу : постанова Правління НБУ : прийнята 14.10.2004

року № 483 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1429-04>.

31. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами : постанова Правління НБУ : прийнята 03.12.2003 року № 516 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.

32. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів : постанова Правління НБУ : прийнята 08.09.2011 року № 306 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11>.

33. Правила Національної платіжної системи «Український платіжний простір» : постанова Правління НБУ : прийнята 07.06.2013 року № 213/2013 / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=47029>.

34. Практикум застосування автоматизованої банківської системи Б2 у навчальному процесі з вивчення студентами дисциплін фахового спрямування «Фінанси та кредит», спеціальності «Банківська справа» : навчально-методичний посібник [Текст] / Я. І. Чайковський, В. Я. Рудан, Л. М. Прийдун, Л. О. Матлага. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 132 с.

35. Про заставу : закон України : прийнятий 02.10.1992 р. № 2654 – XII / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 47. – Ст. 642

36. Про інвестиційну діяльність : закон України : прийнятий 18.09.1991 р. № 1560-XII / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 47. – С. 646

37. Про іпотеку : закон України : прийнятий 05.06.2003 р. № 898-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 38. – С. 313

38. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : закон України : прийнятий від 19.06.2003р. – № 979-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – №1. – С. 1

39. Про іпотечні облигації : закон України : прийнятий 22.12.2005 р. № 3273-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 16. С. 134

40. Про обіг векселів в Україні : закон України : прийнятий 05.04.2001 р. № 2374-III : за станом на 20.09.2011 року / Верховна Рада України. – Офіційний текст. – Режим доступу до закону : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2374-14>.

41. Про організацію формування та обігу кредитних історій : закон України : прийнятий 23.05.2005 р. № 2704-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 32. – С. 421

42. Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України : прийнятий 19.02.1993 р. №15-93 / Кабінет

Міністрів України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 17. – С. 194 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93>.

43. Про страхування : закон України : прийнятий 07.03.1996 р. № 85/96.– ВР / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 18. – С. 78

44. Про цінні папери і фондовий ринок : закон України : прийнятий 23.02.2006 р. № 3480-IV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 31. – С. 268

45. Романова М. І. Основи банківської справи [Текст] : навчальний посібник / М. І. Романова, Ж. В. Устюгова. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 168 с.

46. Снігурська Л. П. Банківські операції і послуги [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Л. П. Снігурська. – К.: МАУП, 2006. – 456 с.

47. Чайковський Я. Аналіз сучасного стану та роль депозитних коштів у кредитній діяльності банків в Україні [Текст] / Я. Чайковський, І. Чайковська // Наука молода. – Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – 2014. – Випуск 21. – С. 282-292.

48. Чайковський Я. І. Зарубіжні моделі аналізу кредитоспроможності позичальників-юридичних осіб [Текст] / Я. І. Чайковський, С. О. Краснов // Наука молода. – Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – № 22. – С. 151-162 (22 с.

49. Чайковський Я. І. Напрямки удосконалення методики аналізу кредитоспроможності боржника-юридичної особи [Текст] / Я. І. Чайковський // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє : щорічник. – Вип. 19 : у 2 ч. Ч. 1 за заг. ред. М. В. Лазаровича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 364 с. – С. 176-188.

50. Чайковський Я. І. Проблеми та напрямки підвищення ефективності функціонування банківської системи України [Текст] / Я. І. Чайковський // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. – Том 23. – № 1. – С. 153-160.

51. Чайковський Я. І. Реорганізація банків як напрямок реформування банківської системи України [Текст] / Я. І. Чайковський // Наука молода. – Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – 2015. – Випуск 23. – С. 112-119.

52. Шевченко Р. І. Банківські операції [Текст] : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисцип. / Р. І. Шевченко. – К.: КНЕУ, 2000. – 160 с.